

ANOMIE LIKE SOCIAL DEVIANCE

Miloslava R. Yankova

ABSTRACT: *This text examines the assumptions that certain phases of the social structure create circumstances in which violation of the social code represents a "normal" response to the emerging situation.*

The Emil Durkheim's and Robert Merton's conception about anomie and other social deviance are presented. Both the reasons for it, its forms and its essence are described. Anomie in the simplest terms is a lack of social or ethical norms in an individual or group. The ways in which people react to an anomaly are highlighted - crimes and anomies suicide. It examines the notion of Marton's anomie as a result of unequal distribution of opportunities in the social structure that does not fulfill its promise of equal opportunities. It is stressed that in his formula, the anomaly becomes an explanation for the high levels of deviant behavior in the United States compared to other societies, as well as an explanation for the distribution of deviant behavior in groups defined as class, race, ethnicity, and the like.

KEYWORDS: *Anomie, deviance, social or ethical norms, crime, normal response*

Изследването е финансирано по проект № РД-08-129/07.02.2018 г. от параграф на фонд „Научни изследвания“ на ШУ „Епископ Константин Преславски“.

В социологическата теория има тенденция неудовлетворителното функциониране на социалната структура да се разглежда първоначално за сметка на присъщите на човека императивни биологически влечения, които недостатъчно се съдържат от социалния контрол. От тази гледна точка социалният ред е само инструмент за „регулиране на импулсивните действия“, „социалната обработка“ на стреса. Тези импулсивни действия, пробиващи си път през социалния контрол, се разглеждат в качеството си на прояви на биологически обусловените влечения. Предполага се, че стремежите към неподчинение се коренят в самата природа на човека [3,28].

В тази работа се разглеждат предположенията, че определени фази от социалната структура пораждаат обстоятелства, при които нарушаването на социалния кодекс представлява „нормален“ отговор на възникващата ситуация. „Нормален“ отговор е този, чиято основна характеристика съответства на дадената култура, дори ако не я одобрява. С това не се отхвърля значението на биологичните и индивидуалните различия, които могат да играят важна роля при разпределение на тези проявления на поведението, които се отклоняват от нормата. Именно в този смисъл Джеймс С. Плант говори за „нормалната реакция на нормалните хора на ненормалните условия“ [9, 248].

Но нашето внимание чрез идеите преди всичко на Емил Дюркем и Робърт Мъртън е съсредоточено върху социалната и културната основа на такова поведение.

Френският социолог Дюркем разглежда социалната среда на индивидите като морална по своя характер среда. [1, 262] Моралът е наиндивидуален и има място само по отношение на някаква асоциация на човешки индивиди. Като съдържание на моралния, асоциацията е съдържание и на социалния живот. Това социално съдържание не е константа, защото се върви от простото архаично общество към все по усложнени по строеж общества. Личността на индивида се определя както от колективното съзнание на социалната група, към която принадлежи, така и от колективното съзнание на обществото като цяло. Солидарността в рамките на групата и тази в рамките на обществото е за Дюркем нормалното състояние на обществото и на неговите членове.

За френския мислител е важен начинът и успешността от страна на индивида да възприема като част от себе си колективното съзнание на обществото, респективно общия

морал при условието на неговата специализация и раздробяването на социалния свят за осигуряването на подходящ социален ред. Възникващите препятствия могат да доведат до изолираност на индивида. По този начин вместо в среда на органична солидарност (социална връзка и зависимост на индивида от обществото, характерна за модерното общество) индивидът се озовава в социална изолация и в патологично социално явление, което Дюркем нарича аномия. "Ако разделението на труда не поражда солидарност - пише Дюркем - това означава, че отношенията на органите не са регламентирани, затова пък означава, че те се намират в състояние на аномия.,, . [4, 360].

Терминът „аномия“ датира в Англия от 1591г. и изразява незначителност на божествените предписания. От края на 80-те години на XIX век терминът придобива статус на научно понятие във философията на Гийо. С него той означава индивидуализация на моралните правила и вярвания, което води до разпадане на общовалидните норми на поведение.

За Дюркем аномията в обществото е признак на социална криза и колкото по-голяма тежест и разпространение има тя в обществото, в толкова по-голяма криза, а за социолога това означава на първо място морална криза, е обществото. Георги Фотев посочва, че социологическата диагноза на френския социолог е, че модерното общество е изправено пред остри морални въпроси, на които не може да намери отговор. [1, 263] Изходът от кризата изисква мобилизация на всички морални ресурси на цялото общество. За отделния индивид, който е в състояние на аномия, т.е. прекъснал основните социални връзки и нишки, най-вероятната съдба е самоубийството. „Самоубийство се нарича всеки случай на смърт, която е пряк или косвен резултат от позитивен или негативен акт, осъществен от самата жертва, която е знаела, че ще се получи този резултат.“ [5, 5]. Социологът разграничава четири вида самоубийство – егоистично, алтруистично, фаталистично и аномично.

Въз основа на статистическите данни, той съпоставя съотношението между процентите на самоубийство и социалните променливи. Това, което смята за егоистично или анонимно самоубийство, съвпада с описанието на "слабата социална интеграция и провалената морална регулация". Емпиричните данни сочат, че при протестантите, интелектуалците и самотните хора има по-високи нива на самоубийство от религиозните хора, по-специално католиците и евреите. Изводът, който прави социологът е, че индивидуалистите и изолирани хора имат по-висока тенденция на самоубийство, отколкото колективната и гъсто свързана общност. [10, 333-344] Редки случаи на алтруистично и фаталистично самоубийство се срещат, когато индивидът е твърде тясно свързан с групата. В крайна сметка проучването стига до извода, че социалното сближаване или груповата солидарност, както и ценностите, заложили от колективното съзнание, могат едновременно да предотвратят и генерират девиантна активност.

Аномичното самоубийство е характерно за развитите модерни общества. [1, 266] Това е най-разпространеният тип самоубийство в България. То е резултат от невъзможността на индивидите да се справят със социалните регулатори. Вследствие на това, те изпадат в състояние на разрыв със социалната среда. Ето защо в страната в последните години тенденцията е за повишаване на броя на самоубийствата. Макар в условията на икономическа криза процентът на самоубийства рязко нараства, когато хората не са в състояние да постигнат целите, които са се научили да преследват, но това може да се случи и когато икономиката изпитва бум и хората не знаят как да ограничат своите цели и да са доволни от постиженията си. Интересен факт за Дюркем е, че при крупни политически събития и по време на война броят на самоубийствата рязко спада. Това се обяснява с мобилизацията на колективните чувства, вярвания, представи, на колективното съзнание. Тъй като самоубийството, като резултат от феномена „аномия“ е породено от обществото, това за Дюркем е социологически проблем.

Върху самоубийството и ролята на социалната интеграция както за стимулиране, така за възпрепятстване на подобно поведение се фокусират теоретиците Гибс и Мартин, а по-късно и Майли и Миклин. Както посочва М. Крон докато Майли и Миклин разработват емпиричните си изследвания, те теоризират, че "населението и технологичното развитие ще бъдат пряко свързани с разделението на труда ... и разделението на труда ще доведе до намаляване на интеграцията на статута, което на свой ред ще увеличи броя на самоубийствата", освен това, подкрепя теорията на френския мислител. [7, 654-670]

Като баща на социологията и функционалист Емил Дюркем предоставя разнообразни обяснения за появата и развитието на престъпност и девиации в обществото.

Първоначално френският мислител твърди, че престъплението притежава някои религиозни качества. Тъй като "религията е отражение на силата на споделеното колективно съзнание ... ранните законови кодекси също са религиозни кодекове", което дава на мислителя възможността да твърди, че "престъпленията срещу боговете са престъпления срещу обществото". [6, 86] Престъплението става дълбоко смислено нещо, много страстно и мощно, което в крайна сметка поражда особено силни емоции, гняв и отмъщение. Поради това наказанието е по-малко от престъплението или за извършителя и е за сметка на възстановяването на сближаването между основните ценности на обществото.

Основната теория на Емил Дюркем почива върху идеята, че "съзнателният колектив на едно общество варира успоредно с разделението на труда". [4, 360] В този смисъл социалният произход на престъплението е свързан с фрагментацията сред обществото, която от своя страна е следствие на еволюцията до едно по-индустриално и модерно общество. В по-малко сложните или примитивни общества хората имат склонност да правят история и по отношение на престъпността, а девиацията е индустриалната революция. С развитието на тази революция се наблюдава рязко нарастване на миграцията на имигранти в Съединените щати. С тях нарастват нивата на индивидуализъм, гъвкавост и разнообразие сред системите на естествените вярвания. Това е първият признак на проблеми в новото общество. Имигрантите не успяват да се адаптират към традиционните норми, които американците ценят. Тези размишления на френския социолог са особено актуални и от голямо значение за днешния ден. Неизбежно съществува чувство за дисбаланс между предишните норми и ценности и променящите се нови ценности. Този дисбаланс Дюркем възприема като "аномия". Аномията в най-простия смисъл е липсата на социални или етични норми у индивида или групата. Тя отразява чувството за безсмислие, липсата на всякакви обществени норми, което поражда тенденцията да се действа девиантно в търсене на стабилна среда. Престъпността не е необходимост, а неизбежност, резултат от прогреса и еволюцията на модерността, където господства акцентът върху паричния успех, е невъзможно една напълно стабилно, унифицирано и способно общество.

Предполаганото изключително значение, придавано на постигането на финансов успех и материално благополучие, има за резултат, че интересът към технологически и социални средства, предназначени за достигане на желани, в същото време институционални начини за контрол, придобиват второстепенно значение. При такъв род ситуации се създават все нови средства, доколкото техният избор използван за достигане на целите, се разширява. При проведения от социолога анализ условията на културата са ориентирани към престъпления и нововъведения с цел достигане на ефективност, а не заради спазване нормите на морала. Социалният контрол отслабва или отпада изцяло, в резултат на което настъпва частична или пълна дезориентираност на индивида и той не се счита повече обвързан със системата от ценности и норми. Индивидът изпада в аномия - особено състояние на несигурност и отчужденост и връх в поведението му вземат „дремещите“ у него етоистични тенденции. Според него личността, изпаднала в екстремна ситуация, каквато е аномичната, е изправена пред алтернативата самоубийство или престъпление. За него аномията е именно състояние на дезорганизираност, когато около индивида настъпва пълен крах. В този смисъл аномичното разделение на труда осигурява основа за престъпление и отклоняващо се поведение.

Френският мислител не само излага теорията си за социалния произход на престъпността, но и теоретизира относно социалния произход на закона и наказанието. Социологът описва "закона като конкретен и обективен показател за морала ... законът е реституция, а не просто репресия". [10, 333-344.] Оттук следва заключението, че законът е произведение на колективното съзнание, плод на всички вярвания на колективното цяло, въплъщение на всичко, което едно общество притежава, за да бъде правилно, истинско и справедливо.

В първата версия, написана през 40-те години на миналия век на фундаменталната си статия *Социална структура и аномия*, Робърт Мъртън разглежда биологичните обяснения на девиацията и заключава, че биологията не може да отчете вариациите от едно общество до друго в природата и степента на отклонение. Неговият първостепенен интерес се съсредоточава върху това защо степените на девиация се различават толкова драматично в различните общества и за различните подгрупи в едно общество. Американският социолог адаптира

концепцията, която заема от Дюркем, за да анализира ситуации, в които културата създава отклонение и липса на единство.

В употребата на френския мислител аномията се отнася до ситуация, в която културните норми се разпадат поради бърза промяна. Американският социолог променя концепцията леко, за да се позове на ситуация, в която съществува очевидна липса на съответствие между нормите на културата относно представите за успех в живота (целите) и нормите на културата от гледна точка на подходящите начини за постигане на тези цели.

Р. Мъртън продължава дългата традиция в обяснението на социалната структура и по конкретно на такова явление като отклоняващото се поведение. [1, 467] Става въпрос за виждането, че човек като естествено същество е в постоянен конфликт с обществото като социална организация, като регламентиран по един или друг начин ред и следователно като социални ограничения на биологичните импулси на човека. Този възглед е лесно атакуем, защото отклоняващото се поведение се изменя в различните социални структури и ...отклоненията имат различен образ и различни модели в разнообразните социални структури“. [8, 186] Американският социолог акцентира върху социалните и културни източници на девиантното поведение. За него въпросът на избор на поведение е от първостепенно значение при разглеждане на социалната структура. [11, 12] Между елементите на социалните и културните структури, които имат непосредствено значение за обяснение избора на поведение Мъртън посочва културно определените цели, които се смятат за легитимни ориентации от всички или от определен брой членове на обществото и регулиращите норми за постигане на целите. Културните цели и институционализираните норми влияят съвместно при очертаване на преобладаващите практики в дадено общество. [8, 186-187] Като резултат от това убеждение социологът извежда два критерия, които насърчават девиантното поведение. Това са мотивация на лицето да се придържа към културните цели и възможностите на човек относно средствата за постигане на тези културни цели.

В зависимост от отношението на индивида към културните цели и институционализираните средства за тяхното постигане Мъртън създава типология на адаптациите. Знакът „+“ означава „приемане“, знакът „-“ – „отхвърляне“, знакът „+ - „ означава „отхвърляне на господстващите ценности и заместването им с нови ценности“. Петте вида адаптация, могат да се определят и като пет вида отклоняващо се поведение, защото целта на всеки от тях е да се постигнат целите на всяка цена. Тези пет вида са:

Съответствие: когато човек или група приемат културните цели и легитимните средства за постигането им.

Иновация: лицето или групата, приемат културните цели, но отхвърлят традиционните и / или легитимни средства за постигане на тези културни цели. Пример за това са семействата на организираната престъпност. Те вярват в "американската мечта"; но използват незаконни средства за постигането на тези цели.

Ритуализъм: включва човек или група, отхвърлящи културните цели, но приемащи традиционните и / или легитимни средства за постигане на културни цели.

Ритритизъм (примирение): Отхвърлят се както културните цели, така и традиционните и / или легитимни средства за постигане на тези културни цели.

Бунт: Когато човек или група отхвърлят както културните цели, така и традиционните и / или легитимни средства за постигане на тези културни цели. Двата елемента се заместват със собствени цели и начини за постигане на тези цели.

Таблица на алтернативните форми на адаптация

Видове адаптация	Културни цели	Институционализирани средства
I. Съобразяване (conformity)	+	+
II. Иновация	+	-
III. Ритуализъм	-	+
IV. Ритритизъм (примирение)	-	-
V. Бунт	+ -	+ -

Макар Мъртън да отделя време за обсъждане на всеки един от тези начини на адаптация, вторият вид - "иновация", най-логично произтича от размишлението му относно връзката между културата и девиацията като цяло и особено тези на американското общество. Иноваторите са хора, които нарушават правилата (и често законите), за да постигнат успешните цели, които толкова силно се насърчават в обществото. Мислителят посочва, че на горните нива натискът към иновации не рядко изключва разграничението между бизнес-подобните стремежи на одобрените норми и практиките извън нормите. Той вижда най-големият натиск за "новаторство", работещ на по-ниските нива на стратификационната система. Тук стимулите за успех се осигуряват от установените ценности на културата, а от друга страна, възможностите за преминаване към тази цел са до голяма степен ограничени от класовата структура на тези с девиантно поведение. Напредъкът към успех е сравнително рядък и особено труден за онези, въоръжени с ниско образование и малки икономически ресурси. В този контекст Ал Капоне представя триумфа на аморалния интелект над морално предписания "провал", когато каналите за вертикална мобилност са затворени или стеснени в едно общество, което поставя ударението върху икономическото благоденствие и социалното изкачване за всички негови членове. [8, 195-211, 230-246] Тези алтернативи на поведение на човека се определят от културните и социалните фактори.

Когато Робърт Мъртън развива своята теория за девиацията, той анализира американската култура, структура и аномия. Той вярва, че всички граждани на САЩ се стремят към "американската мечта", но начините, по които я получават, не са еднакви, защото не всички граждани имат същите възможности и предимства. Това води до отклонение в начините, по които се постига тази "американската мечта" за успех от някои хора. Има много примери за теорията на д-р Мертън в днешните новинарски заглавия с наказателни дела, включващи банкови инвеститори, политици, организирана престъпност и т.н. Необходимостта от алчност да се постигне финансов успех причинява твърде много умишлени правонарушения.

Във формулата на Мъртън аномията става обяснение за високите нива на отклоняващо се поведение в САЩ в сравнение с други общества, както и обяснение за разпределението на отклоняващото се поведение в групите, определени като класа, раса, етническа принадлежност и други подобни. Американският социолог вижда в САЩ полярен пример за общество, в което целите на успеха (често дефинирани главно в парично отношение) са подчертани от всички в културата и хората се критикуват като отказващи се, ако намалят скалата на своите цели. От друга страна, културата в най-добрия случай е амбивалентна в своите норми относно подходящите средства за успех. Упоритата работа и амбицията в училище и след това на икономическия пазар са културно одобрените средства за успех, но има и елемент на възхищение от разбойническия барон и мошеника, който нарушава правилата за подходящи средства, но постига целите на успеха. В Америка, с други думи, успехът вероятно е оценен много по-силно от добродетелта. Освен това в страната има малцинствени групи, чийто достъп до успех с конвенционални средства е очевидно ограничен. Периодът, в който Мъртън пише, се шири явлението „расизъм“. Черните американци са силно ограничени в достъпа им до образование, но ако преодолеят тези препятствия, доброто образование няма да им "купи" достатъчно добра работа.

В някои общества, които наблягат на атрибутивните критерии при разпределянето на властта и привилегиите, културата предпоставя много различен стандарт на успех. В САЩ целите за успех за всички са едни и същи. По този начин много високите нива на девиация и престъпност в сравнение с други общества при анализа на Мъртън могат да бъдат разбрани, първо като резултат от акцентирание върху целите на успеха повече, отколкото върху одобрените средства за постигане на тези цели, и второ, че представата за успех е една и съща за всички, дори когато расовата, етническата и класовата стратификация на обществото ограничават възможностите за успех на тези в по-малко привилегированите групи.

Анализът на американския социолог е насочен към групи и общества, пребиваващи в различна степен на отклонение. Той не казва, че всеки човек, изложен на тези културни конфликти, реагира по същия начин. Неговата типология е предназначена да позволи вариации на индивидуално ниво. Мъртън осъзнава и експлицира основните слабости на анализа си. Той

не включва подробно третиране на структурните елементи, които предразполагат към една, а не към друга алтернативна реакция, отворена за индивиди, живеещи в неправилно балансирана социална структура. Той до голяма степен пренебрегва, но не отрича социалните психологически процеси, определящи конкретната честота на тези реакции, а само обмисля социалните функции, представени от девиантното поведение и само се докосва до бунтовното поведение, което се стреми да промени социалната рамка.

Съществуват различни гледни точки относно аномията и влиянието ѝ върху отклоняващото се поведение. Така за Дюркем аномията се отнася до лошо формулираните цели в рамките на културата на индустриалното общество. Тя отразява безсмислеността на целите, в които "отсъствието на социална власт предизвиква способността ни да чувстваме себе си ненаситни и бездънни". [2, 729-742] Освен това може да се появи аномия "когато социално предписаните цели са практически невъзможни ... да преследваш цел, която по дефиниция е недостижима, е да се осъдиш на състояние на вечно нещастие, краищата не са наистина неопределени ... те са безгранични". [2, 729-742]

Робърт Мъртън твърди, че при аномията има безсмислие поради недостатъчност на наличните средства за постигане на целите на обществото. В крайна сметка, всяка теория се върти около тежестта, която пазарната икономика притежава по отношение на духа и атмосферата на културата. Вместо етиката на културата да зависи от ценностите, изложени от семейството и образованието, "преследването на личен интерес, привличането на парични възнаграждения и конкуренцията се преувеличават в сравнение с ценностните ориентации на тези институции ... икономическото господство стимулира появата на аномия с културна стойност". [2, 729-742]

Тази разновидност на аномичната теория се нарича "теория на институционалната аномия". Идеята при нея е, че ако пазарната икономика бъде оставена без регламентация от други социални институции, тя в крайна сметка ще бъде обструктивна за обществото. В този смисъл представата на Мъртън за аномията е като резултат от "неравномерното разпределение на възможностите в социалната структура, защото тя не изпълнява обещанието си за равни възможности". [2, 729-742]

Изводът на институционалната теория за аномията е, че тя използва определението за аномия на Мъртън, но обръща внимание на социалната критика, което подчертава виждането на Дюркем. Докато Мъртън подчертава дисбаланса между компонентите на начина, по който е изградено обществото, то Дюркем се фокусира върху самата социална същност. При това концепцията на френския социолог трябва да се адаптира към ценностите и нормите на едно изключително модернизирано и индустриализирано общество.

Институционалната аномия се превръща в основа на концепцията за престъпността и отклонението. Тя описва общество, в което икономическите ценности като паричния успех, проникват в неикономически институции като семейството, образованието и политиката. Оттам, ценностите на общността и социалните връзки са отслабени, което в крайна сметка води до значително намаляване на социалния контрол върху поведението, а оттам благоприятстване условията за поява на девиации и престъпност. Но Дюркем пръв забелязва, че „въпреки разпространената представа, престъпникът не се отнася към числото на решително асоциалните, паразитни елементи, не е чуждо тяло, което не може да бъде асимилирано, въведено в обществения организъм; това е обикновен елемент на обществения живот." [8,188]

В своята същност теорията за институционалната аномия има някои прилики с теорията за престъпността и отклонението на Мъртън, а по-късно и на Роберт Агню. В нея се твърди, че има несъответствие между културно определените цели и наличните средства за постигането на тези цели. Културно дефинираните цели са богатство и материален успех, а щастието е равностойно на тези цели. По този начин институционализираните средства за постигане на тези цели са упоритата работа и образование. Институционално определените средства за обучение и упоритата работа могат да бъдат постигнати само от богати или достатъчно финансово осигурени хора, за да имат достъп до добро образование или добре платена професия.

Чрез приложението на теорията за отклонението е лесно да се видят проблемите, с които се сблъскват по-ниската и средната класа. Прието е разбирането, че онези, които не успеят, са по същество мързеливи или нечестни. В резултат от тази неспособност или нереалистична цел

средните и по-ниските класи също са обект на аномия. Това чувство за аномия, дисбаланс и разделение на труда оправдава начините за приспособяване към неблагоприятната среда. Формите на адаптация са най-често престъпни, с което в крайна сметка подкрепят теорията за аномията на Дюркем.

За да се избегнат неблагоприятните последици от разделението между цели и средства за тяхното постигане, както и политиките, заложи в неизбежната зависимост от престъпността, от особена важност са действията на наказателната съдебна система. Независимо от трудното постигане от съществено значение е укрепване на неикономическите социални институции, като например църковните или държавните институции. Особено внимание трябва да се обърне на значението или статута на частното училищно образование, както и да се изравнят възможностите за успех на различни социални групи. Служителите на по-ниско ниво трябва да имат същата възможност, каквато имат служителите на горното ниво, не трябва да бъдат отчуждавани от работното място или държани отговорни за неща, за които служителите на горното ниво са извинени. Потушаване на престъпността на "белите якички" е пример в това отношение. Поради факта, че паричният успех и статус са целите, поставени от колективното съзнание, както твърди Дюркем, наказателната съдебна система започва да се отдръпва от пристрастната среда, която причинява тази аномия и се стреми да балансира средствата, чрез които успехът е постижим.

Мъртън приема разбирането на Дюркем за аномията като типично социологически проблем. Споделя виждането за аномията като резултат от критична липса на норми, които да са действени в обществения живот на хората.

Поради урбанизацията и индустриализацията, нарастване ролята на институциите, формирането на огромни хетерогенни маси от хора, смесването на културите и стиловете на живот, аномията постоянно се генерира в съвременните общества. Хората стават вътрешно все повече ценностно дезориентирани и объркани, което външно се отразява в тяхното хаотично поведение. Те са все по-малко мотивирани да спазват обществените норми и правила на поведение, все по-слабо се стремят към съчетаване на различните интереси.

References:

1. Fotev, G.(1993). Istoriya na sotsiologiyata, T.2 (History of Sociology, Second volume)// Sofia, UI "Sv. K.Ohridsky
2. Bernburg, J. (2002). Anomie, social change and crime. British Journal of Criminology, 42(4)
3. Jones, E.(1924) Social Aspects of Psychoanalysis, London
4. Durkheim, E. (1964). The division of labor in society.. New York, Free Press of Glencoe
5. Durkheim, E. (1930). Le suicide. Etude de sociologique, Paris
6. Durkheim, E. (1927) Les Regies de la Methode Sociologique, Paris
7. Krohn, M. (1980). A Durkheimian Analysis of International Crime Rates. Social Forces. 57(2) From JSTOR, New-York
8. Merton, R., (1968) Social Structure and Anomie – In: Social Theory and Social Structure, New-York
9. Plant, D (1937) Personality and the Cultural Pattern, New-York.
10. Smith, P. (2008). Durkheim and Criminology: Reconstructing the Legacy. Australian & New Zealand Journal Of Criminology (Australian Academic Press), 41(3)
11. Stinchcombe, A. (1975) Mertons Theory of Social Structure. – In: Coser, L.(ed.) The Ideas of Social Structure. Papers in Honor of Robert Merton. New-York

*Assoc. Prof. PhD Miloslava Yankova
Department of Social pedagogy
Pedagogical faculty
Konstantin Preslavsky – University of Shumen
m.yankova@shu.bg*